

Algılanan Örgütsel Sapma Davranış Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Algılanan Örgütsel Sapma Davranış Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16817>

Özet

Algılanan Örgütsel Sapma Davranış Ölçeği (AOSDÖ), çalışanların iş ortamlarında gözlemledikleri veya algıladıkları, organizasyonun normlarına aykır olan ve kuruma veya çalışanlara zarar verebilecek gönüllü davranışlar ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir uyarılma çalışmasıdır. Bu ölçek, Türk kültürüne ve organizasyon yapısına uygunluğunu test etmek üzere Türkçe Anasız ve İliman Püsküllüoğlu (2018) tarafından geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılarak adapte edilmiştir. Ölçek, özellikle işyeri örgütsel sapma davranışların algılanma düzeyini saptayarak, örgütsel psikoloji ve yönetim alanındaki araştırmacılara değerli bir araç sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Algılanan Örgütsel Sapma, İşyeri Davranış, Örgütsel Psikoloji, Uyarılma, Geçerlik, Güvenirlik, Örgütsel Sapma Davranış, Psikometri.

Yazarlar

Burcu TÜRKKA, ANASIZ, Eda İLİMAN PÜSKÜLLÜOĞLU.

Amaç

Ölçeğin temel amacı, çalışanların kendi çalışmaları ortamlarında gözlemledikleri veya fark ettikleri sapma davranışlarının düzeyini ve türünü saptamaktır. Bu adaptasyon çalışması, orijinal ölçeğin Türk kültüründeki organizasyonel bağlamda kullanılabilirliğini doğrulamayı hedeflemiştir. Bu sayede, Türkiye'deki işyerlerinde meydana gelen yatkın veya norm ihlali içeren davranışların algılanması bilimsel olarak ölçülebilir hale gelmiştir.

Adaptasyon sürecinde, ölçeğin maddelerinin dilsel ve kültürel etkililiği sağlanmıştır; ardından elde edilen verilerle ölçeğin yapısal bütünlüğü ve ölçüm tutarlılığı incelenmiştir. Bu çalışma, özellikle örgütsel adalet, liderlik tarzları veya stres gibi faktörlerin örgütsel sapma algısı üzerindeki etkilerini inceleyecek araştırmalar için sağlam bir temel oluşturmaktadır.

Yapı

Algılanan Örgütsel Sapma Davranış Ölçeği, çalışanlar tarafından algılanan ve organizasyonun normlarına ihlal eden gönüllü eylemleri ölçen bir yapıyı temsil eder. Örgütsel sapma genellikle iki ana boyutta incelenir: bireye yönelik sapma (örneğin, dedikodu, taciz) ve organizasyona yönelik sapma (örneğin, hırsızlık, kaynak israfı). Bu ölçek, çalışanların bu tür davranışları ne sıklıkta gözlemlediklerini veya algıladıklarını belirler.

Yapısal olarak, algılanan sapma davranış, çalışanların etik standartlara ve kurumsal kurallara olan bağlılıklarının dolaylı bir göstergesi olarak kabul edilir. Ölçek, gözlemcinin perspektifini merkeze alarak, işyerindeki olumsuz sosyal ortamın ve norm ihlallerinin yaygınlığı hakkında bilgi sağlar.

Geçerlik

Türkçe Anasız ve İliman Püsküllüoğlu (2018) tarafından yürütülen adaptasyon çalışmasında, ölçeğin yapısal geçerlik çalışmaları detaylı olarak incelenmiştir. Çalışma kapsamında, ölçeğin orijinal yapılarının Türkçe örnekleme de korunduğunu göstermek amacıyla doğrulayıcı faktör analizi (DFA) kullanılmıştır.

DFA sonuçları, ölçeğin kuramsal olarak beklenen faktör yapısını desteklediğini ortaya koymuştur. Ayrıca, ölçüt bağımlı geçerlik kapsamında, ölçeğin algılanan sapma davranış ile ilişkili diğer yapılarla (örneğin, örgütsel bağlılık, iş tatmini) beklenen yönde ilişkiler gösterip göstermediği de test edilmiştir. Bu bulgular, ölçeğin Türk kültürü bağlamında algılanan örgütsel sapma davranışın geçerli bir şekilde ölçtüğünü kanıtlamaktadır.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirlik (tutarlılık) düzeyini belirlemek amacıyla iç tutarlılık katsayısı olan Cronbach Alfa değeri hesaplanmıştır. Adaptasyon çalışmasında elde edilen Cronbach Alfa katsayısının yüksek olduğu bildirilmiştir, bu da ölçek maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü göstermektedir.

Yüksek güvenilirlik katsayıları, ölçeğin farklı denek gruplarında ve farklı zamanlarda uygulandığında benzer sonuçlar verme eğiliminde olduğunu işaret eder. Bu durum, Algılanan Örgütsel Sapma Davranış Ölçeği'nin organizasyonel araştırmalarda güvenle kullanılabilirliğini teyit etmektedir.

Faktör Analizi

Algılanan Örgütsel Sapma Davranış Ölçeği'nin Türkçe adaptasyonunda yapısal geçerliliği kanıtlamak için öncelikle doğrulayıcı faktör analizi (DFA) kullanılmıştır. DFA, ölçeğin orijinal yapısındaki faktörlerin (genellikle bireye ve organizasyona yönelik sapma) Türkçe verilerde ne kadar iyi temsil edildiğini incelemeyi amaçlamıştır.

Analizler, uyum indekslerinin (CFI, TLI, RMSEA) kabul edilebilir veya iyi düzeyde olduğunu göstererek, ölçeğin çok boyutlu yapısının korunduğunu doğrulamıştır. Bu, ölçeğin Türk örnekleminde de beklenen alt boyutları ölçtüğünü ve yapısal bütünlüğünü sürdürdüğünü göstermektedir.

Araç

Test Tipi: Uyarlama (Adaptasyon)

Format: Öz Bildirim Ölçeği (Likert Tipi Derecelendirme)

Derecelendirme: Tipik olarak 5'li veya 7'li Likert tipi derecelendirme kullanılmaktadır (Örneğin, "Hiçbir Zaman"dan "Her Zaman"a). Orijinal kaynakta belirtilmese de, adaptasyon çalışmalarında yaygın olarak 5'li Likert ölçeği tercih edilmektedir.

Dil Kullanılabilirliği: Türkçe

Popülasyon Grubu: Çalışanlar (Örgütsel Bağlamda bulunan bireyler)

Yaş Grubu: Yetkinler (Çalışma hayatındaki bireyler)

Popülasyon Detayları: Adaptasyon çalışması genellikle farklı sektörlerden çalışanları içeren bir örneklem üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Veriler anket yöntemiyle toplanmış, geçerlik ve güvenirlik için faktör analizi ve iç tutarlılık analizleri uygulanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Örgütsel Etik, İş Disiplini, Çalışan Algısı, Örgütsel Davranış, Uyarlama Çalışması, Faktör Analizi, Güvenirlik.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Mevcut değil.

Bağlantı Kuruluş E-posta Adresleri: Burcu TÜRKKAĞ ANASIZ için burcuturkkas@gmail.com

Yayın Adresi: Yazarların ilgili akademik kurumları.

Ücretler, Ücret ve Test Yayıncılığı

Ölçeğin akademik araştırmalarda kullanılması için genellikle sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi önerilir.

Test Yayıncılığı (Adaptasyon): 2018

Ücretler: Ölçeğin kullanılması için sorumlu yazar (Burcu TÜRKKAĞ ANASIZ) ile e-posta yoluyla

iletişime geçilebilir.

Ücret: Genellikle akademik çalışmalar için ücretsizdir, ancak ticari veya geniş çaplı uygulamalar için yazardan onay alınması gerekebilir.

Kaynaklar

Türkkan, Anasız, B., ve İliman Püsküllüoğlu, E. (2018). Algılanan Örgütsel Sapma Davranış Ölçeği: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. **Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi**, 10(19), 449-469.

Makalenin orijinal bağlantısı Dergipark üzerinden erişilebilir: dergipark.org.tr

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: algilanan-orgutsel-sapma-davranisi-olcegi-toad.pdf

Algılanan Örgütsel Sapma Davranış Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Orijinal kaynak içeriğinde ölçeğin maddeleri (sorular) sağlanmamıştır. Bu nedenle, maddelerin tam listesi için yukarıda belirtilen referans makaleye (Türkkan, Anasız & İliman Püsküllüoğlu, 2018) başvurulması gerekmektedir.